

TAITTIRIYA UPANISHAD - ANANDA VALLI

(tai. ā. 8-1-1)

ōṃ saha nāvavatu □ saha nau bhunaktu □ saha vīryá-ñkaravāvahai □
tējaṣvināvadhītamastu mā vidviṣāvahai □ ōṃ śānti-śśānti-śśāntiḥ □

brahmaṁvidāpnōti paramḥ □ tadēśā-‘bhyūktā □ satya-ñjñānamānanta-mbrahmá □ yō
vēdā nihīta-ñguhāyā-mparamē vyōmann □ sō-‘śnūtē sarvāñkāmāñthsaha □
brahmāñā vipāśchitēti □ tasmādvā ētasmādātmanā ākāśassambhūtaḥ □
ākāśādvāyuh □ vāyōrañniḥ □ aḡnērāpāḥ □ ādbhyaḥ pṛthivī □ pṛthivyā ośādhayaḥ □
ośādhībhyō-‘nnaṁ □ annātpuruśaḥ □ sa vā ēśa puruśō-‘nnārasamayāḥ □
tasyēdāmēva śiraḥ □ aya-ñdakṣiṇaḥ paḡṣaḥ □ ayamuttāraḥ paḡṣaḥ □ ayamātmā □
ida-mpuchChá-mpratīṣṭhā □ tadapyēśa ślōkō bhavati □ 1 □

iti prathamō-‘nuvākaḥ □

annādvai prajāḥ prajāyāntē □ yāḥ kāśchá pṛthivīg śrītāḥ □ athō annēñajiva jīvanti □
athainādapī yantyantataḥ □ annaḡṃ hi bhūtāñā-ñjyēṣṭham □
tasmāthsarvauśādhamaúchyatē □ sarvaḡṃ vai tē-‘nnāmāpnuvanti □ yē-‘nna-
mbrahmōpāsātē □ annaḡṃ hi bhūtāñā-ñjyēṣṭham □ tasmāthsarvauśādhamaúchyatē □
annādbhūtāñi jāyāntē □ jātānyannēña vardhantē □ adyatē-‘tti chá bhūtāñi □
tasmādanna-ñtaduchyāta itī □ tasmādvā ētasmādannārasamayāt □ anyō-‘ñtara ātmā
prāñamayaḥ □ tēñaiśa pūrñāḥ □ sa vā ēśa puruśavidha ēva □ tasya puruśavidhatām
□ anvayá-mpuruśavidhaḥ □ tasya prāñā ēva śiraḥ □ vyāñō dakṣiṇaḥ paḡṣaḥ □ apāna
uttāraḥ paḡṣaḥ □ ākāśa ātmā □ pṛthivī puchChá-mpratīṣṭhā □ tadapyēśa ślōkō
bhavati □ 1 □

iti dvitīyō-‘nuvākaḥ □

prāñā-ñdēvā anuprāñanti □ mañuśyāḥ paśavāscha yē □ prāñō hi bhūtāñāmāyuh □
tasmāthsarvāyūśamaúchyatē □ sarvāmēva ta āyúryanti □ yē prāñā-ñbrahmōpāsātē □
prāñō hi bhūtāñāmāyuh □ tasmāthsarvāyūśamaúchyāta itī □ tasyaiśa ēva śārīra ātmā
□ yāḥ pūrvaśya □ tasmādvā ētasmātprāñamayāt □ anyō-‘ñtara ātmā mañōmayaḥ □
tēñaiśa pūrñāḥ □ sa vā ēśa puruśavidha ēva □ tasya puruśavidhatām □ anvayá-
mpuruśavidhaḥ □ tasya yajūrēva śiraḥ □ ṛgdakṣiṇaḥ paḡṣaḥ □ sāmōttāraḥ paḡṣaḥ □
ādēśa ātmā □ atharvāñgiraśaḥ puchChá-mpratīṣṭhā □ tadapyēśa ślōkō bhavati □ 1 □

iti tṛtīyō-‘nuvākaḥ □

yatō vāchō nivārtantē □ aprāpya manāsā saha □ ānanda-mbrahmāṇō vīdvān □ na
bibhēti kadāchanēti □ tasyaiṣa ēva śārīra ātmā □ yāḥ pūrvaṣya □ tasmādvā
ētaśmānmanōmayāt □ anyō-‘ntara ātmā vijñānamayaḥ □ tēnaiṣa pūrṇaḥ □ sa vā ēṣa
puruṣavidha ēva □ tasya puruṣavidhatām □ anvayā-mpuruṣavidhaḥ □ tasya
śrāddhaiva śiraḥ □ ṛta-ndakṣiṇaḥ paḥṣaḥ □ satyamuttāraḥ paḥṣaḥ □ yōga ātmā □
mahaḥ puchChā-mpratīṣṭhā □ tadapyēṣa ślōkō bhavati □ 1 □

iti chaturthō-‘nuvākaḥ □

vijñānam yajña-ntānutē □ karmāṇi tanuṭē-‘pī cha □ vijñāna-ndēvāssarvē □ brahma
jyēṣṭhamupāsātē □ vijñāna-mbrahma chēdvēda □ tasmāchchēna pramādyāti □
śārīrē pāpmānō hitvā □ sarvānkāmānthśamaśnūta itī □ tasyaiṣa ēva śārīra ātmā □
yāḥ pūrvaṣya □ tasmādvā ētaśmādvijñānamayāt □ anyō-‘ntara ātmā-‘nandamayaḥ
□ tēnaiṣa pūrṇaḥ □ sa vā ēṣa puruṣavidha ēva □ tasya puruṣavidhatām □ anvayā-
mpuruṣavidhaḥ □ tasya priyamēva śiraḥ □ mōdō dakṣiṇaḥ paḥṣaḥ □ pramōda
uttāraḥ paḥṣaḥ □ ānānda ātmā □ brahma puchChā-mpratīṣṭhā □ tadapyēṣa ślōkō
bhavati □ 1 □

iti pañchamō-‘nuvākaḥ □

asānnēva sā bhavati □ asādbrahmēti vēda chēt □ asti brahmēti chēdvēda □
santamēna-ntatō vīdurīti □ tasyaiṣa ēva śārīra ātmā □ yāḥ pūrvaṣya □ athātō-
‘nupraśnāḥ □ utāvīdvānamuḥ lōka-mprētyā □ kaśchāna gāchChātī(3) □ āhō
vīdvānamuḥ lōka-mprētyā □ kaśchīthśamaśnūtā(3) u □ sō-‘kāmayata □ bahusyā-
mprajāyēyēti □ sa tapō-‘tapyata □ sa tapāstaptvā □ idagṃ sarvāmasṛjata □ yadīda-
ñkiñchā □ tathśṛṣṭvā □ tadēvānuprāviśat □ tadānu pravīśyā □ sachchā
tyachchābhavat □ nīrukṭā-ñchānīrukṭa-ñcha □ nīlayāna-ñchānīlayana-ñcha □ vijñāna-
ñchāvijñāna-ñcha □ satya-ñchānṛta-ñcha sātyamaḥbhavat □ yadīda-ñkiñchā □
tatsatyamītyāchakṣatē □ tadapyēṣa ślōkō bhavati □ 1 □

iti ṣaṣṭhō-‘nuvākaḥ □

asādvā idamagrā āsīt □ tatō vai sadājāyata □ tadātmānagg svayāmakuruta □
tasmāttathśukṛtamuchyāta itī □ yadvaī tathśukṛtam □ rāsō vai saḥ □ rasagg
hyēvāyaḥ labdhvā-‘nāndī bhavati □ kō hyēvānyātkāḥ prāṇyāt □ yadēṣa ākāśa
ānāndō na syāt □ ēṣa hyēvā-‘nāndayāti □ yadā hyēvaiṣa ētasminnadṛśyē-‘nātmyē-
‘niruktē-‘nilayanē-‘bhayaḥ
pratīṣṭhām vīndatē □ atha sō-‘bhaya-ṅgātō bhavati □ yadā hyēvaiṣa
ētasminnudaramantāra-ñkurutē □ atha tasya bhāya-mbhavati □ tattvēva bhayaḥ
viduṣō-‘mānvāṣya □ tadapyēṣa ślōkō bhavati □ 1 □

iti saptamō-‘nuvākaḥ □

bhīṣā-‘smādvātāḥ pavatē □ bhīṣōdētī sūryāḥ □ bhīṣā-‘smādagniśchēndraścha □
mṛtyurdhāvati pañchāma itī □ saiṣā-‘nandasya mīmāḡṃsā bhavati □ yuvā

syāthsādhuyúvā-‘dhyāyakaḥ □ āśiṣṭhō dṛḍhiṣṭhō baliṣṭhaḥ □ tasyēya-mṛṭhivī sarvā
vittasyā pūrṇā syāt □ sa ēkō mānuṣā ānandaḥ □ tē yē śata-mmānuṣā ānandāḥ □ 1 □
sa ēkō manuṣyagandharvāṇāmānandaḥ □ śrōtriyasya chākāmāhatasya □ tē yē śata-
mmanuṣyagandharvāṇāmānandāḥ □ sa ēkō dēvagandharvāṇāmānandaḥ □
śrōtriyasya chākāmāhatasya □ tē yē śata-ndēvagandharvāṇāmānandāḥ □ sa ēkaḥ
pitṛṇā-ñchiralōkalōkānāmānandaḥ □ śrōtriyasya chākāmāhatasya □ tē yē śata-
mpitṛṇā-ñchiralōkalōkānāmānandāḥ □ sa ēka ājanājānā-ndēvānāmānandaḥ □ 2 □
śrōtriyasya chākāmāhatasya □ tē yē śatamājanājānā-ndēvānāmānandāḥ □ sa ēkaḥ
karmadēvānā-ndēvānāmānandaḥ □ yē karmaṇā dēvānāpiyaṅti □ śrōtriyasya
chākāmāhatasya □ tē yē śata-ñkarmadēvānā-ndēvānāmānandāḥ □ sa ēkō
dēvānāmānandaḥ □ śrōtriyasya chākāmāhatasya □ tē yē śata-ndēvānāmānandāḥ □
sa ēka indrāsya-“nandaḥ □ 3 □

śrōtriyasya chākāmāhatasya □ tē yē śatamindrāsya-“nandāḥ □ sa ēkō
bṛhaspatērānandaḥ □ śrōtriyasya chākāmāhatasya □ tē yē śata-mbṛhaspatērānandāḥ
□ sa ēkaḥ prajāpatērānandaḥ □ śrōtriyasya chākāmāhatasya □ tē yē śata-
mprajāpatērānandāḥ □ sa ēkō brahmaṇā ānandaḥ □ śrōtriyasya chākāmāhatasya □
4 □

sa yaśchāya-mpuruṣē □ yaśchāsāvādityē □ sa ēkaḥ □ sa yā ēvaṃvit □
asmāllōkātprētya □ ētamannamayamātmānamupāsāṅkrāmati □ ēta-
mprāṇamayamātmānamupāsāṅkrāmati □ ēta-mmanōmayamātmānamupāsāṅkrāmati
□ ētaṃ vijñānamayamātmānamupāsāṅkrāmati □
ētamānandamayamātmānamupāsāṅkrāmati □ tadapyēṣa ślōkō bhavati □ 5 □

ityaṣṭamō-‘nuvākaḥ □

yatō vāchō nivārtantē □ aprāpya manāsā saha □ ānanda-mbrahmāṇō vidvān □ na
bibhēti kutāschanēti □ ētagṃ ha vāvā na tapati □ kimahagṃ sādhu nākaravam □
kimaha-mpāpamakarāvamīti □ sa ya ēvaṃ vidvānētē ātmānagg sprṇutē □ ubhē
hyēvaiṣa ētē ātmānagg sprṇutē □ ya ēvaṃ vēdā □ ityūpaṇiṣāt □ 1 □

iti navamō-‘nuvākaḥ □

ōṃ saha nāvavatu □ saha nau bhunaktu □ saha vīryā-ñkaravāvahai □
tējaṣvināvadhītamastu mā vidviṣāvahai □ ōṃ śānti-śśānti-śśāntiḥ □

□ harīḥ ōm □

□ śrī kṛṣṇārpaṇamastu □